

Fotografijose įamžino našlaičius globojantį angelą

Kovo 2 dieną Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešosios bibliotekos Atviroje galerijoje atidaryta Vlado Kasperavičiaus fotografijų paroda „Angele sarge...“.

Tai – fotopasakojimas apie našlaičius globojantį angelą, kurį Angelų kalvoje (Trakų r.) pastatė skulptorius Algimantas Sakalauskas.

V. Kasperavičius kelerius metus fotografavo šį angelą, padarė kelis tūkstančius fotokadru. Fotopasakojimui „Angele sarge...“ atrinko tik keliolika fotografijų, šis rinkinys keliauja po Lietuvos bibliotekas.

Angelų kalva – tai 2009 metais šalia Trakų įkurdinta sakrali erdvė Lietuvos vardo tūkstantmečiui paminėti. Šiuo metu Angelų kalvoje yra pusšimtis medinių angelų skulptūrų.

Parengta pagal organizatorių inf.

Vladas Kasperavičius atidarė fotografijų parodą „Angele sarge...“.

Ekspozicija – fotopasakojimas apie našlaičius globojantį angelą, kurį Angelų kalvoje pastatė skulptorius Algimantas Sakalauskas.

Kad Šakynos praeitis

Gintarės DAKNYTĖS nuotr.

Atkelta iš 7 psl.

Visgi didžiausią impulsą paieškom ir susidomėjimui suteikė kraštotyrininko žodžiais, likimo pirštas – iš Lenkijos gautas laiškas nuo senelio sesers vyro Aleksandro Vitarto. Lenkas klausinėjo apie bendras gimines, o viename laiške S. Šalkauskui pranešė, jog atsiųs archyvą.

Atkeliavusiam siuntinyje buvo dokumentai, užrašai, nuotraukos – S. Šalkauskas jautėsi kaip lobį gavęs.

„Atsiuntė man tokias nuotraukas! Unikalias! Mano proproseneliai! Dabar ant sienos esu pasikabinęs didelius Petro, Julijono Šalkauskų portretus. Nuotraukose jie brandoje, apie 60 metų. O mano prosenelis Aleksandras – kaip prezidentas! Esu radęs ir parašyta, kad jis buvo neeilinės išvaizdos.“

Atsiųstą 1863 metų sukilimo dalyvio Pranciškaus Antano Lipštavičiaus, baigusio Šiauliuose berniukų gimnaziją, originalų atestatą S. Šalkauskas padovanojo Šiaulių „Aušros“ muziejui.

„Man atsivėrė akys!“ – ir dabar prisimena, kokią įtaką padarė gauta vertinga medžiaga.

Bėgant laikui, S. Šalkausko istorijos tyrimas vis plėtėsi, o šeimos bylos storėjo. Kraštotyrininkas per giminės istoriją, per asmenybės plačiai pažvelgė ir į Šakyną – iki pat šios dienos, jei kur tik randa bent žodelį paminėtą apie miestelį, iškart susidomi, studijuoja, kiekvieną lapelį atsišviečia.

Įamžinti praeitį

Kraštotyrininkas yra sudaręs žymių žmonių, kilusių iš Šakynos ar kitaip susijusių su miesteliu, sąrašą. Dabar sąrašė – 45 pavardės, apie kiekvieną asmenybę surinkta medžiaga. Neabejoja: kiekvienas iš šių žmonių vertas atskiro išsamaus straipsnio.

Kažkada, žvelgdamas į pavardes, S. Šalkauskas pagalvojo: ką gali padaryti, kad nusipelnusių žmonių atminimas būtų įamžintas?

Stasys Šalkauskas renka ir saugo Šakynos praeitį.

Ir atliko pirmąjį darbą – 2005 metais kunigo, skulptoriaus Antano Rimavičiaus gimtinėje pastatytas atminimo ženklas su

Lipštavičių kapas 2022 metų rugpjūtį.

kunigo žodžiais: „Jūs, kvėpuodami ir nesuprantate, kaip malonus yra prigimtas kraštas“.

Pradėjęs prasmingą veiklą nesustojo, stogastulpiu, koplytėle ar atminimo lentomis pažymėjo ne vieną asmenį, įvykį, vietą. Paklaustas, kiek iš viso jų bus inicijavęs, S. Šalkauskas susimąsto: „O! Ne vieną ir ne du!“

Ir garsiai skaičiuoja: kunigui A. Rimavičiui, Kauno apskrities policijos vadui Vladiui Jankauskui, sukilėliui Pranciškui Lipštavičiui, Šakynos krašto knygnešiams ir daraktoriams – jų krašte skaičiuojamos dvi dešimtys...

Šakynos bažnyčios šventoriuje stovi stogastulpis, o naujausias darbas 2023 metų – koplytėlė šventoriuje. Medinę šios koplytėlės dalį sukūrė Vidmantas Adomaitis, unikalią skulptūrą –

kuršeniškis Vaclovas Tamošaitis, o pamatą – S. Šalkauskas. Ant koplyčios pamato užrašė žodžius: „Laimina Jėzus“. Akmenis pamatui kraštotyrininkas surinko iš apylinkių – neskaldė, nešlifavo, sudėjo tarsi dėlionę. Reikėjo užsispyrimo – pripažįsta.

Ir tai – tik dalis įgyvendintų sumanymų. S. Šalkauskas turi ir daugiau minčių, bet ne viską, kaip norėtusi, pavyksta realizuoti. Šalia Šakynos yra disidento Mečislovo Jurevičiaus gimtinė – kraštotyrininkas nupiešė stiliuotą žmogaus su kryžiumi skulptūrą, už simbolinę kainą sutarė dėl ažuolo, bet kol kas reikalai nepajudėjo.

Rūpi S. Šalkauskui ir Šakynos kapinės su koplyčia. Parodo savo viziją, sukurtą žvelgiant į išlikusią seną nuotrauką: nupiešė vartus, kryžius. Reikėtų sutvarkyti ir kapsargių namelio vietą – dabar likę pamatai. Čia galėtų atsirasti kapinės įprasminantis ženklas. Prie koplyčios norėtų įamžinti kunigo Juozapo Varanavičiaus atminimą. Rūpi, kad bent ties kapinėmis būtų išlietas asfaltas, jog paminklų, antkapių vasarą nenugultų dulkės.

Dar viena idėja – Šakynos stotelėje, kurioje yra žiedas su salele, pastatyti stulpą su rodyklėmis. S. Šalkausko piešinyje stovi bajoras iš Šakynos herbo, o rodyklės rodo, už kokią atstumo yra bažnyčia, koplyčia, Paliesių dvaras ir kiti objektai.

Šakyna per ilgą istoriją skaičiuoja jau tris herbus, dabartinis patvirtintas 1999 metais. Visgi S. Šalkauskui gražiausias antrasis herbas – „su bajoru kreivomis kojomis“. Toks bajoras, kraštotyrininko užsispyrimu, ir pasitinka atvažiuojančius į Šakyną.

Svarbios sukaktys

Dar vienas nenutrūkstamas S. Šalkausko darbas – kasmet surenka su Šakyna susijusias sukaktis.

Akimis perbėga per praėjusius metus. Ko gero, svarbiausias jubiliejus buvo kunigo, skulptoriaus A. Rimavičiaus (1865–1933) – su-